

Michal Babiak¹

Univerzita Komenského v Bratislave, Filozofická fakulta

<https://orcid.org/0009-0005-6954-9637>

KONTEXT TVORBY JURAJA ROHOŇA²

V príspevku sa poukazuje na osobitosť tvorby slovenského klasicistického autora Juraja Rohoňa (1773 – 1831). Rohoň po ukončení štúdií pôsobil na Dolnej zemi, takže značná časť jeho tvorby je spätá so slovenským dolnozemskej prostredím. Na strane druhej je evidentné, že niektoré jeho veľké diela a projekty (národné obrany, Kollárov projekt Národných spievaniek atď.) prekračujú tento kontext a majú celonárodný ráz. Druhý problém, ktorý sa v príspevku reflektuje, je otázka ideovo-estetického a umeleckého zaradenia tohto autora a jeho diela: aj keď sa značná časť jeho diel opiera o klasicistické východiská, je evidentné, že rad jeho aktivít, diel a postojov nachádza svoj základ v romantizme. Príspevok poukazuje na viaceré herderovské východiská v jeho tvorbe a ich realizáciu v dielach, ktoré vznikli ako na Slovensku, tak aj na Dolnej zemi.

Kľúčové slová: Juraj Rohoň, Dolná zem, klasicizmus, romantizmus, kontext tvorby

V tomto roku (2023) si slovenská kultúrna verejnosť pripomína veľké okrúhle jubileum – 250. výročie narodenia Juraja Rohoňa (1773 – 1831), významného klasicistického autora, ktorého neprehliadnuteľné literárne a kultúrno-historické stopy sa viažu ako ku kontextu celonárodnej kultúry, tak aj k slovenskému vojvodinskému kontextu. Snahou tohto príspevku je poukázať na nejednoznačnosť kontextového zaradenia osobnosti, ako aj tvorby tohto autora.

Ten prvý problém sa otvára v súvislosti s - podmienenčne to nazvime – územným alebo geografickým kontextom. Prvá, menšia časť životnej púte tohto autora je spojená so Slovenskom. Juraj Rohoň sa narodil v Hornom Kalníku v Turci, študoval na lýceu v Banskej Štiavnici. Ako uvádza Rudo Brtáň, po ukončení štiavnických štúdií „roku 1793 ho pozval Baltazár Čemický do Veľkých Stracín za informátora, kde mu učil dvoch mládencov Karola a Jozefa až do 15. júna 1795,

¹ michal.babiak@uniba.sk

² Štúdiá je výstupom z grantového projektu VEGA 1/0456/22 Kontext slovenského umenia a estetiky. Zodpovedný riešiteľ: doc. PhDr. Michal Babiak, CSc. Doba riešenia: 2022 – 2024.

keď prešiel do Báčky“ (Brtnáň, 1998: 183). Bližšie súvislosti príchodu Rohoňa do Báčky objasnil Samuel Čelovský, ktorý uvádza:

Do Báčky prišiel na odporúčanie štiavnického profesora Michala Járošiho, resp. svojho priateľa a krajana Františka Jesenského z Horného Jasena, vtedy evanjelického farára v Kysáci, v auguste 1795, keď ho petrovský ev. farár Ondrej Stehlo pozval za vychovávateľa svojho syna Jána. Z Petrovca prišiel Juraj Rohoň za učiteľa do Kulpína 17. septembra 1796, ako o tom svedčí jeho vlastnoručná poznámka na vokátore, totiž súpise jeho príjmov... (Čelovský, 1996)

V roku 1802 Juraj Rohoň prijal post evanjelického farára v obci Hložany a od roku 1827 až do smrti bol seniorom báčsko-sriemskeho seniorátu. Udržoval styky s Jánom Kollárom a spolu s Pavlom Jozefom Šafárikom a Michalom Godrom založil roku 1828 osvietenko-klasicistickú spoločnosť Societas Slavica. Literárne začal tvoriť už počas štiavnického štúdia; je autorom národných obrán *Chvála Slovákov* (1791) a *Palma...* (1795), ktoré vyšli ešte pred jeho príchodom do Báčky a *Probuzení národa slovanského v Uhřích...* (1815), ktorú napísal už počas hložianskeho pôsobenia; roku 1829 mu vyšla v Pešti zbierka básní *Kratochvílne zpěvy pro mládež rolnickou*. Prispieval do Palkovičovho *Týdenníka* a v rukopise mu zostal spis o dejinách hložianskej evanjelickej cirkvi. Do Kollárových *Národných spievaniek* prispel zbierkou *Starodávne zpěvy lidu slovenského v Uhrách* (Rohoň, 1992).

Otázka, či je Juraj Rohoň viac autor, ktorý patrí do slovenského vojvodinského kontextu, alebo celonárodného, vo veľkej miere nastavuje pokrivené zrkadlo na reflexiu a recepciu Rohoňovho diela, ale aj každého ďalšieho autora, ktorý čo len na krátky čas žil mimo Slovenska. Lebo akosi sme si zvykli, že to, čo je mimo hraníc Slovenska, je a priori menej hodnotné ako to, čo vzniklo na Slovensku, že to, čo vzniklo v enklávnych pomeroch, je druhoradý variant, niečo, čo sa nezaradilo do vývinových prúdov slovenskej kultúry, niečo, čo nepatrí do zlatého fondu slovenskej literatúry a kultúry atď. Na základe tejto nespravodlivej a skresľujúcej optiky slovenská literárna veda potrebuje veľmi dlhé obdobie, aby dokázala spravodlivo a neskreslene opísať, interpretovať a v konečnom dôsledku aj zhodnotiť literárne diela, ktoré vznikli mimo územia Slovenska, aby v prvom rade objavila, potom zaradila do širšieho národného kontextu a napokon aj zhodnotila túto časť literárnej tvorby, ktorá vznikla v slovenskom minoritnom prostredí – slovom, aby dokázala reflektovať čo najširšiu, najkomplexnejšiu mozaiku slovenských literárnych fenoménov.

Veď pozrime sa len na dva príklady, ktoré potvrdzujú túto tézu: popredný slovenský dramatik Vladimír Hurban Vladimírov (1884 – 1950) dostal

v poprevratovom prostredí kultúrneho diania na Slovensku katastrofálne znehodnocujúcu nálepku „dedinského dramatika“, ktorý, akože, nepoznal moderné vývinové trendy európskej drámy, a tým si ani nezasluhuje náležitejšiu pozornosť v reflexiách slovenského umenia - aj keď je opak pravdou: vo svojej dobe, vďaka svojmu štúdiu vo Viedni, bol najinformovanejší a najrozhladenejší Slovák, keď ide o otázky moderného umenia. No tým, že žil v Starej Pazove a nie napríklad v Bratislave, bol odsunutý od umeleckého diania na Slovensku a jeho dielo si doteraz nenašlo plnohodnotnú literárnohistorickú ani teatrologickú reflexiu. Alebo druhý príklad: slovenský romantik Jozef Podhradský (1823 – 1915), tým, že po revolúcii v meruôsmom roku odišiel na Dolnú zem a časťou svojej tvorby sa hlásil k srbskému kontextu – pre slovenskú kultúru na Slovensku ako keby zomrel. Nie je v poriadku, že doteraz dielo tohto autora nepoznáme, že doteraz toto dielo ani nevyšlo tlačou, a keď aj vyšlo, tak ho v prvom rade vydávajú vojvodinskí Slováci – naposledy jeho veľkú, monumentálnu štvorzväzkovú mesianistickú drámu *Tragédia Tatry*, ktorá vyšla len vďaka osobnému zanietaniu riaditeľa Slovenského vydavateľského centra Vladimíra Valentíka a vďaka nekonečnému entuziazmu Michala Kocáka, vedeckého pracovníka Matice slovenskej v Martine, ktorý len v uvedenom petrovskom vydavateľstve našiel pochopenie pre vydanie Podhradského diela. Najrozsiahlejšie dielo slovenského romantizmu až po poldruha storočia od svojho vzniku sa dočkalo vydania a tým vstúpilo do zorného analytického poľa slovenskej literárnej vedy.

Zdá sa, že podobného osudu sa dočkal aj Juraj Rohoň. Doteraz nemáme väčšiu literárnovednú syntézu o jeho diele, nepoznáme širší kontext jeho tvorby, spracované sú iba parciálne témy jeho tvorby a dokonca niektoré jeho básne, ktoré vyšli aj knižne, neregistruje ani jedna bibliografia slovenskej literatúry (Hronec, 1979: 171). V súvislosti s dielami, ktoré vznikli v Báčke, Rudo Brtáň v štúdiu *Juraj Rohoň* veľkú pozornosť venoval ako Rohoňovej zbierke *Kratochvílne zpěvy...*, tak aj jeho zberateľskej činnosti, ktorou prispel do Kollárových *Národných spievaniiek*. Jeho rozbor zbierky *Kratochvílne zpěvy...* zrejme bol aj reakciou na spôsob nazerania na Rohoňa pred tým, ako on sám urobil podrobnejší výskum života a diela tohto autora vo svojej uvedenej štúdiu z roku 1965 a ktorá nevyšla na Slovensku, ale v literárno-kultúrnom časopise vojvodinských Slovákov *Nový život*. Tým ako keby sa aj v tomto prípade naplnila akási čierna karma Rohoňa a jeho diela, pretože spomínaná Brtáňova podrobná analytická štúdia si našla svojho čitateľa iba v slovenskom vojvodinskom kontexte a na Slovensku o nej len málokto tušil.

Rohoňova básnická zbierka *Kratochvílne zpěvy...* sa v čase svojho vzniku nedostala do širšieho povedomia slovenskej kultúry a s odstupom času sa stratilo aj vedomie jej literárneho kontextu, čo malo pre reflexiu Rohoňovho diela ďalekosiahle neprajné dôsledky: už na prelome 19. a 20. storočia, v dobe rodiacej

sa moderny a často len fragmentárnom historickom vedomí o literárnych dielach slovenskej minulosti, jej osvietenko-klasticistický ráz nebol primerane poetologicky reflektovaný a je posudzovaná veľmi kritickým okom bez prihliadnutia na širší estetický kontext. Už Jaroslav Vlček vo svojich *Dejinách literatúry slovenskej* (prvé vydanie vyšlo roku 1890), analyzujúc situáciu po tolerančnom patente, poukazuje na viaceré prúdy literárnych snažení, ktoré hodnotovo sumarizuje:

I u nich napokon ohlásila sa poézia. Vyrástla z koreňa domáceho i cudzieho... Všetko veci neveľkej ceny poetickej, lež originálneho slovenského humoru (pozbieral a vydal ich Tablic v „Starých veršovcoch“). K nim družia sa „Kratochvilné zpěvy pro mládež rolnickou“, r. 1802 skladané Jurom Rohonim na známe ľudové melódie (vyšli v Pešti 1829). (Vlček, 1933: 43 – 44)

Jozef Škultéty vo svojom texte o Rohoňových *Kratochvilných zpěvoch...* v *Slovenských pohľadoch* roku 1901 síce cituje zo Šafárikovho listu Kollárovi z roku 1827, v ktorom Šafárik Kollárovi „dáva do starostlivosti“ Rohoňov rukopis uvedenej zbierky a oslovuje ho s návrhom, či by sa to nedalo vydať, no napriek tomuto Šafárikovmu afirmatívne príhovoru Škultéty Rohoňove básne zo zbierky súdi príkro a hovorí, že sú to „klepanice, skladateľ nemal poetického nadania“ (Škultéty, 1901: 279). Vyššieho hodnotenia Rohoňových básnických snáh nenachádzame ani v medzivojnovom literárnohistorickom kontexte – Dr. Ján V. Ormis vo svojej neveľkej syntéze Kultúrne snahy Slovákov v Juhoslávii píše:

Juraj Rohoni (1773 – 1831), farár v Hložanoch, vydal r. 1829 *Kratochvilné Zpěvy*, verše bez básnického nadania. Od neho pochodí i bez mena a roku vydaná 4-stranová *Chvála Slováků*, pretlačená r. 1822 v *Slovenských veršoch* Jánom Csaplovicsom. Dôležitejšie je, že Rohoni prispel Jánovi Kollárovi do *Zpievaniek* a že dopisoval do *Štúrových Slovenských nár. novín* (1845 – 7). (Ormis, 1935: 33)

Spravodlivejší postoj nachádzame až v neskorších analýzach tejto zbierky, keď sa začína poukazovať na jej osvietenký rozmer. Začína sa zdôrazňovať, že Rohoňov poetický program úzko súvisí s dobovým osvieteným spoločenským a kultúrnym programom: úcta ku každému človeku vrátane pospolitého ľudu, zásady rovnosti ľudí, posilnené o líniu poučovania, didaktizmu, školáctva atď. Rohoň... „vydal zbierku básní, aby nimi roľníka učil riadnemu hospodáreniu, povzbudil ich sebavedomie a vnukol im radosť z práce.... Juraja Rohoňa, zaraďujeme teda do galérie spisovateľov, ktorí v duchu svojej doby poéziou tendenčne poučovali a vychovávali“ (Kostolný/Vilikovská, 1938: 270).

Podobne aj Rudo Brtáň píše, že možným úmyslom Rohoňa v *Kratochvilných zpěvoch...* „bola osvietenická tendencia odvieť mládež od krčmových, vulgárnych, nemravných alebo dobových štekľivých piesní. Pretože bol muzikálny, chcel hudbou, melódiou i slovom zabávať, rozveseľovať, udržať alebo zveľadiť spevnosť dedinskej mládeže v oblasti svetských piesní, čo doplňovalo jeho liturgickú a chrámovú činnosť“ (Brtáň, 1965: 88).

Písanie v ľudovom tóne, prinášanie osvetly a šírenie svetla do tmy sveta – to bol imperatív doby, krédo osvietenickej spisby a toto nevymyslel, ani tieto esteticko-poetické zásady nestanovil Rohoň, ale sa niesli ako estetická norma naprieč celou Európou: osvietenická literatúra, ako zdôrazňuje Zdenko Škreb (1986), vychádzala z premisy, že vrcholnou témou a konečným cieľom akejkoľvek spisby je poznanie a že toto sa najprimeranejšie realizuje vo sfére filozofie; keďže ale nie všetci dokážu písať a pochopiť filozofický text, úlohou beletrie je sprostredkovať toto poznanie zrozumiteľným spôsobom pre najširšie vrstvy ľudu. Každé literárne obdobie má svoje prvorado adresované publikum a takýmto publikom v dobe osvietenstva boli práve široké vrstvy obyvateľstva, ktoré sa intelektuálne a umelecké špičky snažili obohatiť o svetlo svojej osvietenickej doby prostredníctvom krásnej literatúry. Juraj Rohoň netrpel nedostatkom talentu – on iba svojho veľkého ducha vložil do služieb estetických, umeleckých, ale v prvom rade ideových noriem a imperatívov svojej osvietenickej doby.

Na strane druhej Rohoňovi nie je možné vytýkať ani nedostatok vzdelania, aj keď neabsolvoval štúdiá univerzitného stupňa. Štiavnické gymnázium, ako je evidentné, mu poskytlo široký horizont vedomostí vrátane tých z kontextu klasickej kultúry, ktoré potom využíval vo svojej neskoršej tvorbe. Ako už poukázal S. Čelovský, Rohoň je autorom aj po latinsky písaných veršov (Čelovský, 2010: 326), v jeho *Kratochvilných zpěvoch...* nachádzame aj preklad latinskej študentskej piesne *Gaudeamus igitur*, ktorý je – ak už nie najstarším, tak iste jedným z najstarších prekladov do slovenčiny a z početných referencií v jeho diele je evidentné, že dobre ovládal aj kontext antickej gréckej a rímskej literatúry.

Z Rohoňovej zbierky *Kratochvilné zpěvy...* vane istý tón frivolného rokoka, ako aj noblesného klasicizmu. Miloslav Vojtech pri analýze prechodu slovenskej literatúry z obdobia baroka ku klasicizmu upozorňuje na fenomén rokokových tendencií:

Typickým javom, ktorý je charakteristický pre obdobie prechodu od baroka ku klasicizmu, je existencia rokokovej literatúry... Druhú fázu výskytu rokokových tendencií v slovenskej literatúre... pozorujeme v poézii z konca 18. a z prvých dvoch desaťročí 19. storočia. V tomto období sú rokokové prvky v symbióze s nastupujúcim klasicizmom, prekrývajú sa s osvietenickou štylizáciou básnického subjektu

a ojedinele (ako to dokazuje najmä tvorba Bohuslava Tablica) je rokoková frivolnosť tlmená tónmi doznievajúceho baroka. Tento typ básnickej tvorby v slovenskej literatúre reprezentujú niektoré básnické texty Juraja Palkoviča..., rokokové tendencie sú výrazne prítomné v štyroch zväzkoch Poezye (1806 – 1812) Bohuslava Tablica v zbierke Juraja Rohoňa Kratochvílne zpěvy pro mládež rolnickou (1829, básne sú však staršieho dáta, väčšina z nich vznikla už okolo roku 1802)... (Vojtech, 2003: 63 – 64)

Jadrom zbierky sú básne, ktoré sa zameriavajú na dedinský život a rurálne realie. V súvislosti s týmito básňami je možné uvažovať aj o istých referenciách na antickú líniu z Hesiodových *Prác a dní*, či vergiliovskú líniu *Georgik* a *Bukolik* – táto vergiliovská inšpirácia je charakteristická aj pre tvorbu ďalších autorov obdobia formujúceho sa klasicizmu:

V kancionáli Edmunda Paschu (1714 – 1772) *Harmonia pastoralis – Prosaе pastorales (Pastierska harmónia – Pastierske spevy*, okolo 1770) sa nachádza niekoľko piesní s nábehom k rokokovej idylickosti, ktorých motívy predznamenávajú neskoršie rokokové prejavy v tvorbe Juraja Palkoviča, Bohuslava Tablica a Pavla Jozefa Šafárika. Ide najmä o pastorelu *Joj, joj, joj, joj, čo to bude* s nadpisom *Menalka et Dameta*, ktorá je dialogizovanou pastierskou piesňou, pričom mená pastierov Menalkas a Demoetas pochádzajú z antickej poézie (konkrétne z tretej eklogy Vergiliovho diela *Bucolica*). (Vojtech, 2003: 63)

Nastoluje sa otázka: tým, že sa v dobe svojho vzniku Rohoň neetabloval ako autor hlavnej vývinovej línie slovenskej literatúry, dostalo sa jeho dielo na okraj záujmu neskoršej literárnej histórie, ktorá jeho osvietenské básne označovala za „klepanice“ a o ňom sa vyjadrovala, že je „skladateľom bez poetického nadania“? Je Dolná zem Rohoňovo čierne fátum? Vytvorila tá ohromná vzdialenosť medzi Slovenskom a Báčkou trhlinu, cez ktorú neprenikol Rohoňov poetický hlas a jeho dielo zostalo zabudnuté pod vrstvami dolnozemskeho prachu? Je Rohoňov osud anticipáciou osudu Vladimíra Hurbana Vladimírova? – tento „dedinský dramatik“ a ten zas „dedinský farár, skladateľ klepaníc a autor bez nadania“?

Rudo Brtáň píše:

Rohoňove *Kratochvílné Zpěvy* ... vznikli roku 1802, ale vyšli až roku 1829 zásluhou Šafárikovou a Kollárovou v Pešti. Keby ich bol vydal hneď v roku zloženia, bol by Juraj Rohoň mal hneď po Palkovičovi a pred Tablicom primát v napodobňovaní folklórnej ľudovej piesne,

a to nielen slovenskej, ale i poľskej a českej, čím nevdojak anticipoval aj snahy Kopitarove, aj Rožnaya, aj Hanku a Čelakovského. Rohoň bol prvým a najuvedomejším skladateľom ohlasov a ponášok na nápevy a melódie slovenských ľudových piesní... (Brtáň, 1965: 92)

Ponášky na ľudovú pieseň sú ale, ako je známe, výsostnou záležitosťou romantického obdobia, najmä vďaka Herderovi a jeho filozofickému programu, pohybujúceho sa v kontexte kategórií ľud, dejiny, teleologický princíp vývinu, národ, duch národa, ľudová pieseň atď. Práve v týchto herderovských kategóriách sa nastoľuje aj druhá otázka kontextuálneho zaradenia tvorby Juraja Rohoňa: teda – do akej miery je jeho tvorba anticipáciou práve romantického programu? V akej miere sú jeho národné obrany, texty velebiace Slovákov a Slovanov a ich slávnú minulosť, v akej miere sú jeho aktivity, ktorými podporoval Kollárov projekt Národných spievaniek, zbieranie, ale zrejme aj autorský príspevok v oblasti starobylých a historických slovenských piesní, v akej miere je jeho fascinácia ľuďom, ako romantickej kategórie anticipáciou Sládkovičovho zvolania „ten ľud náš pozrime, vrstovníci moji“ – v akej miere je toto všetko romantická časť jeho habitu, ale aj jeho krvi a ducha, ktorá sa denne vyrovnávala s klasicizmom a osvietenstvom jeho dobrými štúdiami nasýteného ducha.

Dielo, v ktorom sa spájajú hlasy Homéra a Vergília s hlasmi Herdera, sa azda môže zdať ako schizofrénia osvietenскеj túžby po šírení svetla, klasicistickej túžby po splynutí s ideálmi starej Helady a moderného opojenia sa ideou génia, ktorý je ako v ľuďoch, tak aj v básnikovi. Rovnako sa to ale môže javiť, že celý tento Rohoňov osud je len ničím výnimočným kauzálnym, logickým sledom, na konci ktorého, podľa prísneho pravidla, vždy musí niekomu zostať v rukách „Čierny Peter“.

To, čo zvýši, je interpretácia.

LITERATÚRA

- Brtáň, R. (1965). Juraj Rohoň. *Nový život*, 17, (1 – 2), 83 – 93.
- Brtáň, R. (1998). Významní kultúrni dejatelia v Hložanoch v dávnej minulosti. V S. Fekete (Ed.), *Hložany 2* (str. 182 – 205). Miestny odbor Matice slovenskej v Hložanoch/Miestne spoločenstvo Hložany.
- Čelovský, S. (2010). Najstaršia epigrafická pamiatka Slovákov v Srbsku. V S. Čelovský, *Z kultúrnych dejín Slovákov vo Vojvodine* (str. 326 – 347). Miestny odbor Matice slovenskej Báčsky Petrovec.
- Čelovský, S. (1996). Slovenská ľudová škola v Kulpíne v období feudalizmu (1789–1848). V M. Krivák (Ed.) *Pamätnica – Spomenica 1789 – 1989. 200 rokov školy v Kulpíne. 200 godina škole u Kulpinu* (str. 56 – 124). Základná škola „Jana Amosa Komenského“

- Hronec, V. (1979). Okolo jednej básne Juraja Rohoňa. *Zborník Spolku vojvodinských slovakistov* 1, 171 – 180.
- Kostolný, A., Vilikovská, J. (1938). *Roľník v slovenskej literatúre*. Roľnícka osveta.
- Rohoň, J. (1992). V *Slovenský biografický slovník V. R – Š* (str. 103 – 104). Matica slovenská.
- Ormis, J. V. (1935). *Kultúrne snahy Slovákov v Juhoslávii*. Kníhtlačiareň úč. spol.
- Škreb, Z. (1986). Pojmovi poetika u povijesnom slijedu. V A. Stamać, Z. Škreb, Z. *Uvod u književnost* (str. 527 – 550). Globus.
- Škultéty J. (1901). Kratochvílné zpěvy pro mládež rolnickou. *Slovenské pohľady* 21, (279 – 280, 343 – 344).
- Vlček, J. (1933). *Dejiny literatúry slovenskej. III. vydanie*. Matica slovenská.
- Vojtech, M. (2003). *Od baroka k romantizmu*. Univerzita Komenského v Bratislave.

Михал Бабјак

КОНТЕКСТ СТВАРАЛАШТВА ЈУРАЈА РОХОЊА

Резиме

У раду је анализиран контекст стваралаштва словачког класицистичког аутора Јураја Рохоња (1733–1831). Студија је указала на двојак географски контекст његовог деловања: на активности током студија у Словачкој и на централни део његовог стваралаштва, који се тиче словачке средине у Војводини у данашњој Србији. Други моменат је у вези са његовим поетолошким и естетским контекстом: његово стваралаштво било је анализирано кроз призму актуелног класицизма, као и путем аспеката хердеровске инспирације која је резултирала преромантичарским ставом. Самим тим што је био удаљен од главног тока развоја словачке књижевности, његово стваралаштво је остало на рубу интересовања историје словачке књижевности и досад није доживело одговарајућу рефлексију.

Кључне речи: Јурај Рохоњ, Доња земља, класицизам, романтизам, контекст стваралаштва

Michal Babiak

CONTEXT OF JURAJ ROHOŇ'S WORK

Summary

The paper analyses the context of the work of the Slovak classicist author Juraj Rohoň (1773 – 1831). The two geographical contexts of his work were pointed out: activities during his studies in Slovakia and a major part of his work, which is connected to the life of the Slovak minority in Vojvodina, the region in today's Serbia. The second viewpoint depicted in this article is dealing with Rohoň's dual poetic and aesthetic context: his work is analysed through the prism of contemporary classicism, as well as through the prism of Herderian inspiration, which resulted in his pre-romantic attitudes. Due to the fact that he was out of the mainstream of Slovak literature development, his work remained on the margins of interest in the history of Slovak literature and has not yet received adequate reflection.

Keywords: Juraj Rohoň, Lowland, classicism, romanticism, the context of work